

MANNEN VAN BETEEKENIS UIT DEN WERELDOORLOG.

WOODROW WILSON.

„U rede!..." Zachtken's wordt het lieflijke woord gefluisterd....

De moeder, die reeds één- ja méermalen 't rouwkleed aantooit; die 't wellicht niet meer afleggen zal tot men haar 't grafkleed om 't koude lichaam schuift... de moeder, die reeds echtgenoot en broeder en zoon en wie weet wie méér heeft beweend, — zij leeft óp: daar is een eerste vredesgeruisch geweest in de toppen der boomen; zal zij haar overgebleven geliefden dan tenminste hóúden mogen?

Der bruid jaagt een blos op 't vermagerd gelaat; in „duysent vreesen" heeft zij verkeerd, al die maanden: zou nu tóch het geluk aan de zijde van haar bruidegom, die ten strijde toog, dichtbij kunnen zijn?

De volkeren van Europa hijgen naar den Vrede.

Al is het dan, dat alles zijn voorwaarden heeft; dat niemand vrede wil tot élken prijs; dat ieder vrede zoekt tot hóógen prijs, dien dan de tegenstander betalen moet, oorlog om den oorlog wil niemand, nu zoovele millioenen de realiteit van den oorlog hebben gezien....

De „Centralen" hebben genood ter conferentie.

En Wilson, de president van den machtigsten staat onder de „neutralen," zijn onvergankelijke eere zal het zijn, dat hij tenminste den bangsten ban gebroken en er Europa, ja de gansche wereld aan herinnerd heeft, dat oorlog toch niet de *blijvende* positie zijn kan van het eene volk tegenover het andere.

Toch is de vredeskans niet groot; ik weet het.

Misschien dat nóg erger oorlogselende ons wacht....

Maar ook dan zal toch eenmaal het oogenblik komen, dat Wilson's woord het aanknooppingspunt is, om weer over Vrede te spreken!

De Vredesgedachte is nu eenmaal uitgesproken, en heeft over de heele wereld ingang gevonden bij millioenen.

Dat er nu toch vooral veel *gebed* voor den Vrede zij!

En in het verborgen, en ook in het openbaar.

Immers, *dít* weten wij: Hij, die daar zit op den hemel-troon, hóórt het gebed Zijner kinderen, — al is het, dat Hij het *verhoort* op Zijn tijd en op Zijn wijze.

Woodrow Wilson, de President van de „Vereenigde Staten"....

Zijn val schéén zeker; hij zou niet herkozen worden, voerspelden velen.

En de eerste uitkomst der volksstemming, men herinnert het zich! scheen deze voorspelling in vervulling te doen gaan.

Wilson was gevallen: zoo bulletineerde de gansche pers.

De democraten, die bijna altijd in de minderheid waren; die vóór Wilson's optreden reeksen van jaren hadden onder gelegen; die nog nooit in twee achtereenvolgende vierjarige perioden de meerderheid hadden bezeten, — zij waren geklopt, en de republikeinen namen hun plaats in de regeerings-bureau's weer in.

Want Hughes, hun candidaat, was tot president der republiek gekozen.

Tenminste, — zóó meldde de pers.

En wie zal 't weten, als die 't niet weet!

Met name de Amerikaansche pers, die in haar informaties zoo volledig is, als men in 't land van den dollar, waar 't ook de pers niet aan money ontbreekt, verwachten kan.

Allersterkst bewijs: zelfs de democratische dagbladen kwamen met hoofdartikelen, waarin zij beschouwingen hielden over den nieuwen toestand en den nieuwen president, — zóó vast geloofden ook *zij* aan Wilson's val!

Twaalf uren later rijst ernstige twijfel, of Wilson wel waarlijk gevallen is....

En nog weer twaalf uur later staat het zoo goed als vast, dat hij voor een nieuw vierjarig tijdperk president blijven zal van den grootsten, in elk geval van den meest invloedrijken „neutralen" staat op aarde.

Indien tenminste God hem het leven spaart.

Het nooit geziene was gebeurd. Republikeinen en democraten staan in Amerika zóó tegenover elkaar, dat feitelijk de keus in den éenen, dichtbevolkten staat, waarin New-York ligt, over de presidents-keuze beslist.

Welnu, — *die* staat koos tégen Wilson....

Maar ziet! daar komen, wat later, de uitslagen der staten in het verre Westen, en die blijken plotseling zóó aanzienlijk

af te wijken van de verhoudingen van voorheen, die hebben zóó unaniem op Wilson gestemd, dat voor 't eerst in de historie der Vereenigde Staten het verre, jonge, krachtige Westen de positie behéerscht.

't Spreekt vanzelf, dat door dezen uitslag Wilson meer dan ooit man van beteekenis werd, „de" man, van wien velen hopen, dat hij op 't gunstige oogenblik het verlossende woord zal spreken, waaruit een vrede kan geboren worden.

Stil, zonder eenige reclame, gaat Woodrow Wilson zijn gang.

Van huis uit is hij de man van het rustige studeervertrek.

Zoo in alles de pendant van een Theodoor Roosevelt, wien de wereld haast te klein was voor zijn woeligen aard!

Wilson is de noeste, stoere werker. Tijdens de Lusitania-crisis wilde hij in allen ernst maar dag en nacht blijven doorwerken, tot er behoorlijke ontspanning en een begin van oplossing verkregen was! Gelukkig was dr. Greyson, zijn lijfarts, wijzer. Die stuurde hem op tijd naar bed, en

Wilson heeft nu eenmaal als vasten regel aangenomen, dat hij zijn arts, die te allen tijde toegang tot hem heeft, in alles gehoorzaamt.

Wilson verstaat de kunst, om een vraagstuk methodisch te bestudeeren.

Dat is hem nog bijgebleven uit den tijd, toen hij nog professor was aan de Princeton-universiteit.... en met weemoed zal hij nog wel eens aan zijn stille studeercel en aan de kalme gehoorzaal van toen terugdenken!

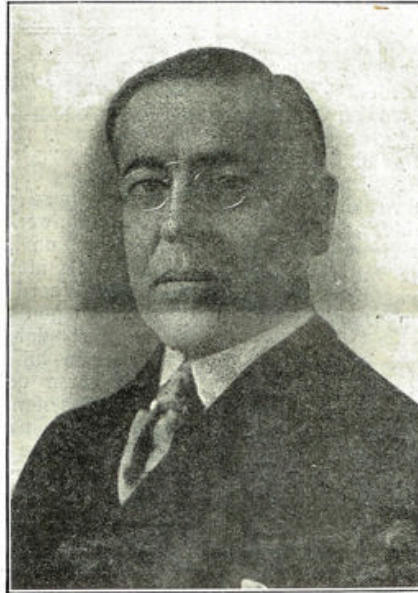
Maar het publieke leven riep hem, en Wilson gaf zich. Als gouverneur van den staat New-Jersey werkte hij zich in de magistratuur, in de kunst van regeeren en van wetgeving, in.

Zoo werd hij in 1913 tot den hoogsten post in de Republiek geroepen.

Bij verrassing, haast zeiden we bij overrompeling.

Want zijn partij was toen beslist, gelijk schier altoos, *minderheid* onder de kiezers. Alleen aan het feit, dat de republikeinen toen verdeeld stonden en hun stemmen over twee kandidaten versnipperden, had hij het te danken, dat hij met een „betrekkelijke" meerderheid gekozen werd.

Tháns echter was de breuk in de republikeinsche partij, tenminste uitwendig, geheeld, en tóch behaalde Wilson de

5172

VOORBEDE.

volstrekte meerderheid, wat natuurlijk zijn positie uitermate heeft versterkt.

Temeer, omdat Woodrow Wilson nooit de volksgunst zocht. Amerika is een wonderlijk land! De volksvertegenwoordiging heeft er bepaald minder macht, dan in menigen constitutioneelen staat van Old-Europa. Maar als vergoeding wil de Amerikaan, dat de democratische usantiën krachtig zullen gehandhaafd worden.

Zoo was altijd de toegang tot den President aartsvaderlijk ruim.

't Stond vrijwel zóó, dat, wie wilde, hem te spreken kreeg; hem tal van kostbare uren met meestal nietige praatjes roofde, en zoo zijn werk groote schade deed.

Wilson heeft cordaat met deze gewoonte gebroken.

Schriftelijk kan iedereen zich tot hem wenden, en al wat hem wordt toegezonden laat hij serieus onderzoeken; maar in 't algemeen verkrijgt slechts een mondeling onderhoud, wie de President zelf ontbieden laat.

Wat heeft de wereld nu van Woodrow Wilson te wachten?

Och, ook *hij* regeert tenslotte de wereld niet....

Maar in den weg der middelen zou hij twee groote dingen kunnen doen:

Amerika, gelijk totnogtoe houden buiten den krijg, — zoolang dit de eer en het belang des lands gedoogen — èn, 't is haast te mooi om het te zeggen! op het juiste oogenblik de vertegenwoordigers der oorlogvoerende mogendheden bij elkaar brengen, niet nog om te handelen over vrede, maar dan toch om te overwegen, of er 'n basis is, waarop onderhandelingen zouden kunnen beginnen....

Mocht het eens blijken, dat de Koning der koningen dezer aarde, dezen eenvoudigen man dáártóe had bestemd!

Hoe zou ons harte juichen van blijdschap! P. Br.

LETTEREN EN TAAL.

VRAGENBUS.

Drie vragen doet onze lezer P.

1. Wat beduidt de uitdrukking *te wasschip gaan*, in Noord-Holland gebruikelijk?

Antw. Dit is een verbastering van te waardschap of uit logeeren gaan.

2. Wat beduidt de uitdrukking „op zoomen na af”?

Antw. Deze uitdrukking vindt haar oorsprong in het naaiwerk, het beduidt bijna klaar, doch ook wel in spot: nog lang niet gereed.

3. Waarom noemt men een schoolmeester soms een schoolvos?

Antw. Ik hoorde eens beweren dat dit ziet op de slimheid der schoolmeesters. Het kan zijn, maar veeleer is aannemelijk dat „vos” ziet op den vossenmuts of pelsmuts, die vroeger doorsommige mannen van wetenschap of kennis gedragen werd. Ik kan mij nog flauw herinneren zulk een muts op een geleerd hoofd gezien te hebben.

A. J. H.

Peper en Zout

De dooden en de levenden.

We zijn nog niet geneigd om toe te geven;

Daarvoor zijn wij te veel verplicht

Aan hen, die op het slagveld zijn gebleven

En zooveel groots reeds hebben uitgericht. —

Ik bid u: deert u dan niet al het lijden

Van hen, die nu nog moeten strijden?

En zult ge, om aan de dooden eer te geven,

Opoffren hen, die leven?

LUCTOR.

OCHTENDGLOREN

door J. A. VISSCHER.

14)

NADRUK VERBODEN.

Bn nog twee gevangenen gemaakt ook, heer Koenraad,” deelde Yadi verder mede.

„Gevangenen?” was het ruwe antwoord. „En waarvoor dat! Is de Rijn dan niet ruim genoeg? Je kent mijn stelling, Yadi, onze burcht is geen klooster. Opeters hebben we hier niet noodig.”

„Ik begrijp u,” spotte de ander, „en ik had ze zeker de voeten laten spoelen, maar voor deze twee kunt u een groot losgeld bedingen. Die brengen hun kost voor een paar weken ruimschoots op. Ik wist wel wat ik deed.”

„Wie zijn het dan?”

„Een rijk koopman en zijn dochtertje,” was het antwoord. „En ik geloof, dat het een kerel is van invloed, waar ze graag een goeden prijs voor betalen om hem terug te hebben, want hij had aanbevelingen bij zich en vrijgeleide van den keizer en van den paus zelf.”

Bij deze woorden barstte de roofridder in een onbehaardelijk gelach uit. „Vrijgeleide en bescherming van den keizer en den paus! Die twee grappenmakers! Alsof op den Eberstein zich iemand om hen bekommeren zou. Hebben ze soms ook geen aanbevelingen bij zich van den Heiligen Petrus of Paulus? Jij bent zeker dadelijk teruggedeinsd, Yadi, toen je die papieren zag, want mij dunkt, jij hebt ook nog al wat eerbied voor den keizer. Ofschon ik geloof, dat jij overigens meer zou hechten aan een vrijgeleide van den duivel dan van Zijn Heiligheid den paus. Want van hem ben jij geen vriend.” En nogmaals barstte hij in een daverend gelach uit, en zette met een woesten slag zijn zwaren beker op tafel neer. „En waar heb je die gevangenen? Laat ze eens hier brengen, ik wil dien voornamen koopman met zijn kostbaar kind wel eens wat vragen....!”

Yadi gaf een bevel aan een der knechts, die toevallig den ingang van de ridderzaal voorbijliep, en zette zich, na eveneens zijn beker te hebben volgeschonken, op een der zware stoelen naast heer Koenraad neder.

Eenige oogenblikken daarna hoorde men rumoer van ruwe stemmen en voetstappen in de gangen, en de twee gevangenen traden binnen, gevolgd door een paar krijgs-knechten.

Nog steeds waren de handen van Baumkirchner op den rug gebonden en angstig en doodsbleek volgde hem de kleine Maria met haar betraand gezichtje.

„Ga daar staan,” schreeuwde Von Stahldorf hen toe, terwijl hij hun gebiedend een plaats aanwees midden in de zaal. „Zoo! Wie ben je! En lieg niet, want het water van den Rijn is diep en kan jou en je kind nog wel bergen!”

Onversaagd en met een blik van verachting in de oogen zag koopman Baumkirchner den roofridder aan, die voor die oogen de zijne neersloeg.

„Vrees heb ik nimmer gekend,” was het kalme antwoord. „En een roofridder, die met een groote bende een rustig koopmansvaartuig durft aanvallen, kan men niet vreezen, doch alleen maar verachten.”

Een geweldige woede, nog te heviger door den waanzin